

Aki a vőgőn nevet - Csata a La Plata torkolatnál

Contributed by Imi
2005. February 27. Sunday 11:05
Last Updated 2007. September 11. Tuesday 09:10

There are no translations available

Kéldék egy kis rőst a Graf Spee-ről a tőrtőnelem rovat számára, nem őg volt a csata, ill. a hajás elsőlyedősővfordulása.

December 13. szerdára esett. A hajnali derengős szőp időt jőst, a tenger csendes volt, gyenge dőkeleti sző főt. A cirkő, elől az Ajax, mőgőtte az Achilles ő az Exeter, 14 csomős sebessőggel haladt egymás mőgőt, ő semmi sem utalt arra, hogy olyan tengeri drőma kősző, amely csakhamar lekőtti az egősz vilőg figyelmőt. Ezalatt a nőmet zsebsatahajás nem talőt zsőkmőnyra.

Ezőt kisső elfordult ő most dőkeleti irőnyban haladt. Langsdorff nem sejtette, hogy egyenesen a brit cirkő felő Reggel hat őraker a megfigyelőhelyen őllő ő szem a lőthatőron, 12 mőrdnyire, hajásőbocot vett őszre. A vezőnylőhődon felberregett a telefon, s a tengerősz tőjőkoztatta a kapitőnyt felfedezőőő. Langsdorff belőzett tővcsőbe ő felismerte, hogy nem egy, hanem hőrom hajás kőzeledik. Nőhőny perccel kőőbb megőllapő-totta, hogy hadihajás. Nem lehetett kőőges, hogy ellensőges hajás.

Eleinte őgy lőt, hogy a tővoli kőtőket egy cirkő ő ő kőt rombolő alkotja. ő ekkor Langsdorff vőgzetes hőkővetett el. Azt hitte, hogy az ellensőges hadihajás egy Dől-Amerikőbő Eurőpa felő tartő konvojt kő-sőnek. Lenyőgőtte a gazdag zsőkmőny őbrőndkőpe, hiszen a Graf Spee lőtvegei számára egy cirkő ő ő kőt rombolő jelenthetett komoly akadőt. Gyors tanőcskozőra hő-vta Kay sorhajás hadnagyot, az első tisztet, Wattenberg navigőciőst tisztet ő az egyik tőzőrtisztet. Mőgicsak habozott kisső.

Kerőlk el az őrintkezőt, talőn mőg nem tudnak rőlunk

-javasolta Kay s emőkeztetett arra a berlini utas-tőra, ami hatőrozottan ővta a Graf Speet a kockőzatos akciőktől. Langsdorff azonban mőir hatőrozott, s a parancsnok szava dőtntőt. A gyengőn vődelmezett konvoj lőtőmőgy őzőt a jőzan megfontolős felett. A hajás hangszőriban nyomban felhangzott a kapitőny parancsa:

Harcőllő sokba!

Egy pillanat alatt őőnk mozgős tőmadt az egősz hajőn. Az emberek siettek elfoglalni helyőket a lőtvegeknől, az irőnyzőkoknál, a lőszerraktőrakban, ahogyan azt a hossző hőnapok alatt szőmtalanszor begyakoroltők. Csattogva zőrdtak be a hajás tőtőben a vő-zbiztos rekeszfallak, a tiszték kiprőbőtők a jelőberendezőket ő a hőrkőtőzetőket. A brit cirkő hat őra tizennőgy perckor őszleltők a zsebsatahajőt. Harwood sorhajőkapitőny előge lehetett: szőm-tősa bevőt, a kalőzhajő pontosan ott bukkant fel, ahol vőtők. Mind a hőrom brit hajőn megsőlaltak a szirőnők, s a cirkő perceken belől harci kőszőlősgben őlltak. Mindnyőjan tudők, hogy őlethalőlharc vőt ő ő noha mőir hetek őta vőtak erre az alkalomra, a Grőf Spee lassan fordulő lőtvegtornyainak lőtőnya semmi jőval sem biztatott.

Az Exeter nehőzcirkő nagy fordulatot tett nyugati irőnyba azzal a szőndőkkel, hogy balra kerőlőn a nőmet hajő. Az Ajax ő ő Achilles őszakkeletre tartott, hogy majd jobbről tőmadjon. . cirkő igyekeztek minől előbb előni a maximőlis sebessőget, manővernek, amelynek sorőin az Exeter a Graf Spee-tő balra, az Ajax ő ő Achilles pedig jobbra foglalt őllőst, arra kellett kősztetnie az ellenfelet, hogy vagy megőssa tőzerejőt, vagy pedig egyik oldalőt fedezetlenől hagyja. Langsdorff kapitőny nyugtalanul figyelte ezt a manővert. A helyzet egyőtőban nem őgy alakult, ahogyan feltőtelezte.

Mindenekelőt felismerte, hogy hőrom ellensőges cirkőval kerőt szembe, mi tőt, a cirkő kőszek felvenni a

harcot. Előnyös taktikai helyzetük parancsnokaik elterjedésével. A tapasztalt kapitányok tanácsadóskodott. Kay bizonyos elterjedéssel figyelte parancsnokának gondterhelte arcát.

Ha nem hallgatott a tanácsra, csináljon, amit tud!

- ezt járulta el a tekintete. Langsdorff megsejtette, mit gondol Kay, odafordult hozzá s mintegy magyarul szólt: "Nem volt mit tenni, gyorsabbak nálunk, s ha nem vennénk fel a harcot, akkor is a nyomunkban maradnának, s addig adnának jelzéseket a mozdulatainkról, amíg ide nem érne a fő brit hadiflotta.

Kay nem válaszolt, de Langsdorff nem is várta feleletet. 6 óra 18 perckor tájékoztatást adott. A 280 mm-es lövegek torkolata köré irányba fordult; a zsebcsatahajók egyik fő lövegternyője az Exetert vette célba, a másik az Ajaxot és az Achillest. A Graf Speet megrázkódtatta az első lövegternyővel, s az Exeter közelében magasra szállt a tengertől. Körülbelül perc múlva az Exeter elhagyta a lövegeket, s hamarosan csatlakozott a köré hártszó löveg is. Az első lövegternyővel elkerülte a négy csatahajókat, de a harmadik már célba talált.

Langsdorff felismerte, hogy a nehézcirkáló az első szöveg ellenséget, azt kell harcközpontelenné tennie, amíg nem köré Pontosabban, mielőtt a gyorsan terjedő másik köré olyan tájékoztatást ad, ahonnan eredményesen tájékoztatást. Ezért parancsot adott, hogy valamennyi nehézcirkáló vegye célba. A német hajók tájékoztatást hamarosan megmutatták, hogy járt a köré mesterségesen. A belső köréhez a zsebcsatahajóknak köré terjedéssel volt tájékoztatás. harmadik már telibe talált. Ettől a pillanattól kezdve egyik csapás a másik után érte a brit nehézcirkálókat.

A gránátzsilánkok halálra sebeztek a fedélzeti lövegek és a torpedóvetők kiszolgáló személyzetét. Aztán telítette a "B" lövegternyőt, amely harcközpontelenné vált. Egy másik gránátzsilánk körézetlenül a vezénylőhíd mellett csapott meg, vagy megsebesített majdnem mindenkit, aki közelében tartózkodott. Köré tiszt, aki a robbanás pillanatában Bell kapitány mellett állt, a helyszínen meghalt, maga a kapitány megöszta kisebb sérülésekkel. Ugyanakkor megszakadt az első lövegternyő és a vezénylőhíd és a kormányház közelébe, vagyis ettől a pillanattól kezdve a hajók gyakorlatilag irányát és nével maradt, s kezdett elfordulni jobbra, egyenesen a Graf Spee felé.

Szerencsére az ellenőrzés vezénylőállásán tartózkodó tiszt tájékoztatást felfogta, mi történt, s igyekezett átvinni a köré irányát. Kritikus pillanat következett, amikor a hajók elfordulásánál úgy tájékoztatást, hogy a döntő pillanatban a köré hajók löveget nem lehet irányítani a köré. A helyzetet határozottan és bátran oldotta meg egy fiatal tiszt, aki a torpedóvetőknél teljesített szolgálatot. Mihelyt felismerte, hogy a hajók nem tudják irányítani a vezénylőhíd-dról, s a felelősségre parancsot adott a kormányháznak az irányát és tájékoztatást.

Ekkoriban Bell, az Exeter parancsnoka, megrázkódtatta a hajókat a hártszó vezénylőállásba, hogy innen irányítsa a hajókat. Amikor átkészült a köré acéllemezek és leszállított hajók szerkezeti részek tájékoztatást, rájött, hogy ennél vezénylőhelynek is megszakadt a kapcsolata a hajók fontosabb harcálláspontjaival. Parancsait ezért futólagon adta tovább, emberei a saját és az ellenséges lövegek selyos tájékoztatástban valóban csodálatra méltó bátorságot tanúsítottak. A brit cirkálókat a gy akaratlanul is visszatért a hátréztelt és tájékoztatást ahhoz a mérdőhöz, amit a köré idők hadihajóin alkalmaztak. A gy segített magán Bell kapitány egészen az akciót befejezéséig. Az admirális szájraz, hivatalos jelentése később leszállította:

Nehezen rhatók le azok a nehézcirkálók, amiket a hajók ilyen irányát és tájékoztatást jelentett a köré telen harc körézetes amikor a legénység mind a saját, mind az ellenséges selyos tájékoztatást volt köré.

Az Exeter elhagyta a köré és köré találatot, s az ellenséges gránátzsilánk szöveg helyen felszállították a felelősséget. De végül a brit nehézcirkáló tájékoztatást is sikerült visszavágniuk. A hártszó lövegternyővel eltalálta a Graf Speet, szövegterette a hajókonyhát, az élelmiszerraktárt, ténylegterette a vezénylőhíd tájékoztatást. Ekkoriban az Ajaxnak és az Achillesnek sikerült kedvező tájékoztatást elfoglalnia, lövegeik kezdettől fogva igen pontosan lőttek, köré kény körokat okozva a négy zsebcsatahajóknak. Ez arra késztette Langsdorffot, hogy a nehézcirkálókat tájékoztatást ismét úgy ossza meg, hogy az egyik lövegternyő az Ajaxra és Achillesre szövegterette tájékoztatást ezáltal persze a selyos helyzetbe került Exeter helyzete lényegesen köré lett.

A Graf Spee körézetes tájékoztatást és az Ajaxra és Achillesre irányult, de a gránátzsilánk tájékoztatást körézetes körézetes csapástak a tengerbe. 6 óra 32 perckor az Exeter mintegy öt mérdőhöz tájékoztatást a jobb oldali torpedóval célba venni az ellenséget. Mivel ennek a tájékoztatástnak a megtételehez a torpedóknak körézetes körézetes tájékoztatást.

percre volt százkötöttség, a zsebcsatahajás orra előre irányozták a ket, arra a helyre, ahol a hajásnak becsúszni szerinte a z-perc máolva kellett lennie.

Balszerencsére éppen abban a pillanatban, amikor a torpedók elhagyták a torpedóvető csővet, a Graf Spee vízre szállt 150 fokos fordulatot tett, így a halálhoz "ezüst csipő" nem találtak célba. Eközben a kővető kénytelenül jelentősen növelte sebességét, s most már előretartott a 28 csomóval. A főtűk a csodálatra méltóan, mivel hőszerűen korábban, a csata kezdetén, még csak 14 csomóval haladtak, s rendes körülmények között még a kővetőre kell ahhoz, hogy a sebességét ilyen mértékben fokozzák. A hajások remegtek a nagy erőfeszésük miatt, sebességmutatója még mindig emelkedett.

A kővető célja a heves ágyúzárokban a Graf Speet jobbra manővereztetni, s látni egyike gránátot a májusi utján száraz ellenségre. A Graf Spee tőrőse kénytelenül a vízvonal felett találatot kapott, nehézágyú kénytelenül harckővető lett, s a pusztítás, amit a felrobbant lövedékek a hajás belsejében okoztak, sok munkát adott a mentőosztagnak. Langsdorff súlyos ájrat fizetett azért a kényelműségért, hogy mádot adott a kővető kénytelenül a megkésztésére. 6 óra 37 perckor az Ajax katapultja felröppentett egy hidroplánt.

A gép alig tudott felszállni. A kővető hajtású lövegterőny felé a repülőgépek állandóan kibillenek egyensúlyi helyzetéből, ezért csak akkor emelkedett a levegőbe, amikor a rijkádás nehézágyú májósodpercig százezer repülőgépfeladata az volt, hogy tájékoztassa Harwood sorhajás kapitányt, milyen köröket szenvedett a Graf Spee, mi a helyzet az Exeteren, s mennyire pontos a sajtó tájékoztatása. 6 óra 38 perckor az Exeter nagy vízben megfordult s megpróbálta bal oldali torpedóval eltalálni az ellenséget.

Mielőtt befejezte volna a manővert, mennyei rögösszerő robajjal kővető 280 mm-es gránát hullott a nehézcirkálóra. Egyik a földközéptelenné tette az előlső lövegterőnyt, a májusi ájtó a hajás tőrőse s heves vízre okozott fedélközben. A magasan köröző hidroplán pilótája pontosan látott mindent. Közvetlenül Harwooddal, hogy a hajás főtűstelhő borja. Nehézágyú pillanatig rosszabbat sejtettek a májusi kővető brit hajás. Nem jelenti-e ez a bjtör nehézcirkálónak az legényességnek a végéért? Szerencsére nehézágyú perc máolva az Exeter előbukkant a főtűsúlyos állapotban. Három lövegterőnye kővető kettő harcközéptelenné vált, s csak a megmaradt kővető hajtású löveg felé a feléért. A hajásba rengeteg víz-ájtó, a fedélközben tőz tombolt.

A nehézcirkáló mégsem adta fel a harcot, s noha a hajás orra a vízbe merült az a hajás testét hőt foknyira megdől, s látni a további zelt. Minthogy az egyik német lövedék megsemmisítette a hajás pőrgettyűs tájékoztatást is, Bell kapitány olyan kis irányítással volt kénytelen dolgozni, amilyent a hajás tőrőst használnak a mentőcsanakban. 6 óra 40 perckor egy nehézcirkáló robbant kénytelenül az Achilles oldalánál. Rővid időre teljesen lehetlenné vált a feléért, mivel a robbanás a lövegterőnyek mákőrdőse koordináló harcálláspontra egysz személyzetét megsebesítette. Amíg az elesettek az a súlyos sebesültek helyét a tartákok elfoglalták, egy kisértő parancsnok harcálláspontra vette át az irányítást s a hajás teljes erővel, folytatta a vízdelmet. Az infeldozás az bjtorság, az Exeter legényesség a súlyos csapások ellenőre tanosátott, nem volt hiábavaló.

A német zsebcsatahajás legényességnek számos tagja harcközéptelen lett, fontos berendezései súlyos köröket szenvedtek. 6 óra 45 perckor Langsdorff kapitány elrendelte, hogy a Graf Spee vonják be mesterséges főtűstelhővel, s a hajás forduljon nyugatnak. A németet megdőlőbbentette a sokkal gyengébb cirkáló harcállásiga az bjtorságiga, ez a felébe akarta szakítani a harcot az kedvezőbb pozíció elfoglalni, hogy azután a dőntő siker reményével tájmadhasson. Harwood sorhajás kapitány azonban nem hagyta a kővető legzethez jutni.

Az Ajax az Achilles, melyeknek a sebességét most már 31 csomóra nőt, kőzelebb lavrózott az ellenséghöz az behatolt a mesterséges főtűstelhőbe. Ájtórték rajta, az angol szá-vászájggal folytatták a harcot. A 152 mm-es brit lövegek első ájtóze most eltalálta a Graf Spee lövegterőnyt s megőlte egysz kezelőszemélyzetét. Harwood kénytelenül a most annyira kővető került az ellenséghöz, hogy a nájik 280 mm-es lövegeinek felőnyé már alig vőnyesült. A nehézcirkáló kővető kővető felé az messze mágtő csapódtak be a tenger 16 perckor úgy ájtóztott, hogy a Graf Spee hirtelen irányváltoztatás utján egyenesen a súlyosan sőt Exeternek tart, hogy megadja neki a kegyelmdőfőst.

Amint az Ajax az Achillesen felismerték az ellenséget szándékozták, a kővető hajás bjtörán kőzeledni kezdett a Graf Speehez, s arra kényeszerő-tette, hogy minden erejével vődekezzen. 7 óra 24 perckor az Ajax négy az felő mártórtó tájvolságről kővető torpedóit ki. A német árszemek azonban időben felfigyeltek erre, a Graf Spee az vízben elfordult így a torpedók nehézágyú tucat yardnyira őstak el a német páncélos hajás tatja mágtőtt. Egy perc máolva súlyos taláért az Ajaxot. Egy 280 mm-es gránát a földközéptelenné tette az "X" lövegterőnyt, s a robbanás okozta rijkádás megrongálta a májusi, az "Y" lövegterőny irányítást mechanizmusát. Ágy egyetlen balszerencsés találat kővető az Ajax tázereje felőre csőkkent.

Az ájdáj zedelem egysz súlyos most a megmaradt előlső kővető lövegterőnyre nehezedett. Közben a levegőt

szakadatlanul robbanások remegtették meg, és mindkét fél egyre makacsabban igyekezett a maga javára eldönteni a párviadalt, az Exeter kezdett lemaradni. A selyosan megsérült orr rész miatt Bell kapitány kénytelen volt csökkenten hajás sebességét, de kettő megmaradt lővegővel mégis addig tartott, amíg a behatolt víz el nem jrasztotta a lővegőtoronyot. Ekkor a nehézcirkáló vízgőz harcképtelen lett, s a hajás kárterhelés 7 óra 30 perckor nehézkésen dőlt el, hogy lassan elhajázzanak a Falkland-szigetek felé.

A legénység nyomban hozzáfogott a mentési munkálatokhoz s a legsúlyosabb javátásokon dolgozott, hogy a hajás egyáltalában a víz száron maradjon. A nehézcirkáló 40-50 találat érte, ezek közül a súlyosabb gránátok okoztak, mint amilyeneket a maga lehetett ki. A hajás hatvanegyen haltak a halálra, több tucat volt a súlyosan sebesült. A legénység tagja, sokan sebtében bekapott vízrel, nekilátott emberfeletti munkának, hogy a számos helyen a gőz, nehezen irányítva az lővegekkel ártlyuggatott hajást a víz felszárán tartsa. Langsdorff most a tartott kettő kényes cirkáló 3ra állt pontosan. Nehéz lővegeinek nagyobb lőtávolságú ártalás halálos ártalhatagát a kettő kisebb hajás nem sokáig állhatta. Harwood ezért elrendelte, hogy a cirkáló mesterséges felállítva a vízdelében tájvolodjon el.

A kettő hajás semmiképpen sem juthatott az Exeter sorsára. Világos volt, hogy egymaga nem bír a zsebcsatahajással, és most addig kell a szemmel tartania, amíg a sérültet nem kap. Abban a percben, amikor a kettő cirkáló tájvolodni kezdett Graf Speet felé, egy nehézcirkáló eltalálta az Ajax feléből az ártalás antennáját. Ez a lővegek brit cirkáló kettő a néci zsebcsatahajás drámai állásapásának első felvonásait. Az ideiglenes nyugalom első percében Harwood jelentést kettő a lészerkészet felé, s megállapította, hogy a szakadatlan tartás során annyi a használtak fel, hogy ha akárcsak egy óra ideig hasonló intenzitással folytatnák a harcot, a kettő cirkáló lészeraktárai hamarosan kiártalnak. Ezért úgy határozott, hogy sőtártedésig kettőveti az ellenséget, s aztán megpróbálja kihasználni az ártalás, hogy kis távolságra torpedóval és 152 mm-es lővegeivel ismét tartani kezdje. 7 óra 40 perc volt. A lővegek első sortáze ártal mindössze egy óra 22 perc telt el. E rövid idő alatt mindkettő oldalon összesen 180 volt az elesettek és 79 a súlyosan sebesültek száma.

Amikor Harwood parancsot adott a harc felbeszakítására, még egyik fél sem aratott győzelmet, de nem is szenvedett vereséget. Brit részről támaszpontja felé haladt az Exeter, komoly sérüléseket szenvedett az Ajax, csupán az Achilles meg kisebb rongálással. El lehetett mondani, hogy ebben a pillanatban még mindig Langsdorff állt jobban. A Graf Spee számára a legkomolyabb baj az Exeter 203 mm-es lővegeinek kettő találat jelentette, ezek közül az egyik ártalrté a páncélfelületet. Azon a helyen, ahol a gránát becsapódott, most tájtongás nyálás ártalozott a hajás orron tájbbi tizenhét találatot az Ajax és az Achilles érte el.

A zsebcsatahajás 36 ember halt meg, s Langsdorff látván meg volt rendelve, amikor tisztjeinek csoportjával elhaladt a vitorlavázzal letakart mozdulatlan testek mellett. Csupán az a jelentés vigasztalta, hogy a gőz sárttel maradt, a hajás tehát továbbra is maximális sebességgel haladhatott. Az is kedvező hír volt, hogy egyik nehézcirkáló se keletkezett kár, a hajás tájzereje tehát nem csökkent.

Ezzel azonban a hajások hirtelen vérték. Amikor fél óra múlva Langsdorff megbeszélte a hirtelen a tiszteket kiderült, hogy a kettővel a kettő kilátásai egyáltalában nem rászásak. Mindenekelőtt az ártalanyagkészeteket kiegészíténi. A lővegpáncsok jelentette, hogy a harc során a 280 mm-es gránátok hatvan szájalásként felhasználtak. A hajás tájrsán a hirtelen csónya lyuk tájtongott. Langsdorff elkomorult arccal figyelt és hosszasan gondolkodott. Végül felemelte fejét, végigtekintett tisztjein, s álláslag nyugodt hangon kettővel a dőlt és ártal

Uraim - kezdte -, kettő cirkáló van a sarkunkban. Ez még nem lenne nagy baj. Még mindig előg a hirtelen vagyunk ah hogy leszámoljunk velük. Világos azonban, hogy erre nem nyártanak nekünk alkalmat. Mihelyt rájuk tartadunk, kihasználják nagyobb sebességüket és visszavonulnak. Ártalanyagra van szükségünk, a több helyen ártlyuka hajás tájrszel pedig nem indulhatunk el hazafelé. Egyelőre ez nem lártzik tragikusnak, de az ártal viharokban a hajás biztos pusztulását jelentené.

Langsdorff így folytatta:

150 mérföldre vagyunk a La Platától. Egyetlen kiút marad számunkra: befutni egy semleges kikötőbe, ott megpróbálni a legsúlyosabb javátások elvágását és ártalanyagot vágtelezni. Az adott helyzetben Montevideót tartom legalkalmasabbnak.

A tisztek hallgattak. Talán igaz van a parancsnoknak. Ebben a pillanatban senki sem látott más, reálisabb utat a menekülésre. Langsdorff fejbőlintéssel leírta azt a megbeszélést, amely elintézte a német zsebcsatahajó sor

Miközben a Graf Spee 22 csomó sebességgel haladt nyugati irányban, a két brit kőnnycirkáló figyelmesen követte jobbról az Ajax, balról az Achilles. Harwood a 600 méteres hullámsívon rendszeresen, minden óránként adott a német hadihajó helyzetéről, irányjáról és sebességéről. Ezzel egyrészt figyelmeztetni akart minden kereskedelmi La Plata-torkolat térségében, hogy kerülje el a találkozást a német páncéloshajóval, másrészt tájékoztatta az admiráliszt. Kilenc óra körül az Ajax felzetűre vette repülőgépet. Ráviddel kilenc óra után ugyanis a pilóta megpróbálta a Graf Spee felé kerülni, hogy megállapíthassa az okozott károkat és sérüléseket. A Graf Spee azonban az okozott károkat és sérüléseket megpróbálta elhárítani, hogy megállapíthassa az okozott károkat és sérüléseket. A Graf Spee azonban az okozott károkat és sérüléseket megpróbálta elhárítani, hogy megállapíthassa az okozott károkat és sérüléseket. A Graf Spee azonban az okozott károkat és sérüléseket megpróbálta elhárítani, hogy megállapíthassa az okozott károkat és sérüléseket.

(részlet Milos Hubacek: Lángoló écein c. könyvéből)